

12.06.2018

Suomen Akatemia
PL 131
00531 HELSINKI

Viite

Asia **Opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöskannanotto Suomen Akatemian vuoden 2017 toiminnasta**

Opetus- ja kulttuuriministeriö on tänään päättänyt valtion talousarvioasetuksen (1243/1992) 66 i §:n mukaisesta tilinpäätöskannanotosta Suomen Akatemialle.

1. Tuloksellisuus ja tulostavoitteiden toteutuminen

Suomen Akatemia on pääosin saavuttanut sille vuodelle 2017 asetetut tulostavoitteet. Akatemian yhteiskunnallinen vaikuttavuus toteutuu keskeisimmin rahoitettavan tutkimustoiminnan korkealaatuisuuden ja sen vaikuttavuuden myötä. Tässä Akatemia on saavuttanut asetetut tavoitteet ja kehittänyt toimintaansa määrätietoisesti. Lisäksi Akatemian yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteena oli sidosryhmäyhteistyön kehittäminen, mitä Akatemia on syventänyt tavoitteen mukaisesti niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla. Edelleen Akatemia on menestyksekkäästi toteuttanut tavoitetta tarjota tiedepoliittisen päätöksenteon käyttöön aineistoa. Akatemia on toiminnassaan ottanut riittäväällä tavalla huomioon toimintaympäristön muutoksia, erityisesti tutkimustoiminnan avoimuuden edistämisessä.

Akatemialle asetetuista yhteiskunnallisen vaikuttavuuden indikaattoreista akatemiahankkeissa tuotettujen Top 10 indeksin tavoitetta ei saavutettu. Yhteistyökykyä kuvaavaa sidosryhmäkyselyä ei toteutettu, se toteutetaan joka toinen vuosi. Tieteen tila –katsaus aloitettiin suunnitellusti ja rahoitettujen tutkimushankkeiden tuottaman datan avaamisen tavoite toteutui hyvin (tavoite <25%, toteuma >50%).

Akatemia on kertomusvuonna ylittänyt kaikki toiminnallisen tehokkuuden tavoitteille asetetut indikaattoriarvot.

Akatemia on pääosin ylittänyt tuotoksiin ja laadunhallintaan liittyvien tavoitteiden indikaattoriarvot eli hakemuksia tuli Akatemialle asetettua tavoitetta enemmän, mutta vähemmän kuin vuonna 2016, näin ollen hankekantakin oli arvioitua korkeampi ja Akatemian viestintä on toteutunut ennakoitua aktiivisempänä. Edellä mainittuihin ovat vaikuttaneet uudet Lippuvaiva- ja kärkihankerahoitusinstrumentit. Akatemiahankkeiden keskimääräinen koko ei saavuttanut tavoitettaan, vaan jopa laski edellisestä vuodesta.

Akatemian toiminnalliselle tehokkuudelle asetetut tavoitteet ovat toteutuneet tavoiteasetantaa paremmin.

Toimintakertomus sisältää asianmukaisen analyysin tulostavoitteiden toteutumisesta ja lukuihin vaikuttavista tekijöistä. Ministeriö katsoo, että Akatemian esiin tuomat seikat huomioiden saavutettu tuloksellisuuden ja toiminnallisen tehokkuuden taso on riittävä.

Henkilöstövoimavarojen hallintaan ja kehittämiseen liittyen Akatemian työtyytyväisyysindeksi (2016: 3,59 ja 2017: 3,63) ja johtajuusindeksi (2016: 3,31 ja 2017: 3,36) paranivat, mutta eivät saavuttaneet tavoitteita (3,65 ja 3,55). Myöskään sairauspoissaolojen (2016: 5,7 pv/htv ja 2017: toteuma 10,0 ja tavoite: <8) tavoitetta ei saavutettu ja koulutuspäivien (2016: 2,9 työpäivä/htv ja 2017: toteuma 3,2 ja tavoite >7) lukumäärä toteutui tavoitetta vähemmän, vaikka parani edellisvuodesta.

Suomen Akatemian toimintamenot (nettomenot) vuonna 2017 olivat 12 081 000 euroa ja niistä siirtyi 6 645 628 euroa vuodelle 2018. Suuri siirtomäärärahojen määrä antaa Akatemialle mahdollisuuden osaamisen vahvistamiseen hallintovirastossa.

2. Tuloksellisuuden raportoinnin asianmukaisuus

Viraston toimintakertomus ja tilinpäätös on laadittu asianmukaisesti ja niistä saa kuvan tulostavoitteiden toteutumisesta. On myönteistä, että tilinpäätösasiakirjan rakenteessa on otettu huomioon tulossopimuksen rakenne, mutta asiakirjan sisällön määrää voi jatkossa priorisoida. Johdon katsaukseen tulee sisällyttää valtion talousarvioasetuksen mukaisesti katsaus toimintaan ja etenkin siinä tapahtuneisiin tärkeimpiin muutoksiin sekä johdon arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä varainhoitovuoden aikana.

VTV:n tilintarkastuksessa on todettu, että toiminnallisesta tehokkuudesta on esitetty oikeat ja riittävät tiedot.

3. Suomen Akatemian toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö edellyttää Akatemian jatkavan määrätietoista työtä tulossopimuksessa sovittujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi sekä tuloksellisuuden parantamiseksi.

Akatemian tulee edistää uudistuneiden säädösmuutosten mukaisesti tiedepoliittista asiantuntijuutta erityisesti tuottamalla ministeriöille, korkeakouluille, tutkimuslaitoksille ja muille tahoille tiedepoliittisen päätöksenteon käyttöön laadukasta ja monipuolista tietoon perustuvaa materiaalia ja analyysejä Suomessa tehtävästä tutkimuksesta ja suomalaisista tutkimusorganisaatioista. Suomen Akatemian tuottamaa tietoa tutkimuksen laadusta ja vaikuttavuudesta tarjotaan laajemmin korkeakoulujen ja ministeriön strategiatyön tueksi.

Akatemiassa toimivan tutkimusinfrastruktuurikomitean tulee parantaa infrastruktuurien avoimuutta ja yhteiskäyttöä sekä vuosien 2018-2020 aikana luoda periaatteet, joiden pohjalta toteutetaan uusi tutkimusinfrastruktuurien strategia ja tiekartta 2021.

Akatemian tulee edelleen edistää avoimuutta toimintatapana omassa työssään ja edellyttää sitä asiakkailtaan.

Akatemian aktiivisen kansainvälisen yhteistyön tulee parantaa sen rahoitettavan tutkimuksen korkeaa laatua, vaikuttavuutta ja uudistumista sekä sidosryhmäyhteistyötä koskevien yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteiden saavuttamista.

Tilinpäätöksessä havaitut puutteet sekä kehittämissuositukset niiden korjaamiseksi on tuotu esiin valtioneuvoston tarkastusviraston tilintarkastajan vuosiyhteenvetossa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Suomen Akatemian välinen vuoden 2018 tulossopimus sisältää rajatun määrän indikaattoreita, mutta Suomen Akatemian tulee edelleen sisällyttää tilinpäätösraportointinsa riittävän laajasti kuvaava indikaattoripatteristo, jotta viraston toiminnan kokonaisuudesta, vaikuttavuudesta, tuloksellisuudesta ja lähivuosien muutossuunnasta saadaan kattava kuva.

4. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Tutkimus- ja innovaationeuvoston asettaman t&k-rahoituksen bkt-osuuden 4 %:n tavoitteen saavuttamiseksi on tärkeää tarkastella t&k-järjestelmän rakenteiden ja rahoituksen kaikkia osioita. Yhtenä keskeisenä kysymyksenä on julkisen t&k-rahoituksen kokonaisuus, jossa Akatemia on BusinessFinlandin kanssa tehnyt pitkäjänteisesti hyvää yhteistyötä. Ministeriö varautuu osaltaan tarkastelemaan julkisten tutkimusrahoittajien yhteistyötä ja työnjakoa lähivuosina.

Opetus- ja kulttuuriministeriö valmistelee yhteistyössä Akatemian ja valtiovarainministeriön kanssa Akatemian myöntämän tutkimusrahoituksen uudistamista osana korkeakoulutus ja tutkimus 2030 vision toimeenpanoa. Tavoitteena on säädösympäristö, joka huomioi paremmin pitkäjänteisen tutkimustoiminnan luonteen ja korkeakoulutoiminnan kokonaisuuden. Tavoitteena on keventää hanketoiminnan prosesseja ja samalla vahvistaa ydintoimintaa niin Akatemiassa kuin rahoituksensaaja organisaatioissa. Uudistukset on tarkoitus saada käyttöön vuoden 2021 alusta.

Ministeriö hyödyntää toiminnassaan Akatemian tiedepoliittista asiantuntijuutta ja tutkimukseen liittyviä analyysejä.

Ministeriö edistää avoimia toimintatapoja ja tutkimustulosten laaja-alaista hyödyntämistä kaikilla ohjausvälineillään.

Datanhallinnan ja laskennan tutkimusinfrastruktuurien ja palveluiden kehittämissuunnitelma jatkuu.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on esittänyt Suomen Akatemian esityksen mukaisesti tarkennusta Akatemian valtuuslausekkeeseen vuoden 2019 talousarviossa VTV:n huomioiden pohjalta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on perustanut vuoden 2017 aikana ministeriön yhteisen tulosohjauksen yhteistyöryhmän koordinoimaan ja kehittämään ministeriön

tulosohjausta. Ministeriö varautuu siihen, että seuraavan sopimuskauden 2020-2023 sopimuksissa Akatemialle asetetut monivuotiset tulostavoitteet on johdettu hallitusohjelmasta ja ministeriön strategisista tavoitteista. Myös tavoitteiden indikaattoreita on kehitetty yhteistyössä viraston kanssa, jotta raportointi tuloksellisuudesta olisi jatkossa entistäkin selkeämpää.

Ylijohtaja

Tapio Kosunen

Johtaja

Jorma Karhu

Tiedoksi Eduskunnan tarkastusvaliokunta
Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Erytisavustaja Heikki Kuutti Uusitalo
Erytisavustaja Daniel Sazonov
Kansliapäällikkö Anita Lehikoinen
OKM:n osastot ja erilliset toimintayksiköt